

ARBEJDSMILJØ

KORT NYT FRA SEMINARET

FÆRRE ULYKKER

Den nye overinspektør ved Søfartsstyrelsen Rasmus Walter kiggede forbi seminaret, hvor han knyttede et par ord til udviklingen inden for arbejdsulykker i fiskeriet. Ulykkerne er nemlig blevet færre og færre. Og dem, der er tilbage, sker primært på dækket.

- Jer er stor fokus på sikkerhed, og det synes jeg, er enormt positivt. Det er også det, vi oplever, når vi kommer ud. Man vil gerne sikkerhed, og man kan også godt se formålet med sikkerhed, sagde overinspektøren.

MY MARITIME

Kender du "My Maritime"? Hvis ikke, så skynd dig at hente app'en, hvor det er muligt at registrere fartstid og få overblikket over kurser og beviser.

Sådan lød budskabet fra Søfartsstyrelsen, der slog et slag for, at fiskerne bruger app'en og husker at registrere deres fartstid. Det er helt afgørende, at dokumentationen er på plads, når man skal søge sine beviser.

Sønæringsbeviser søger man ikke i app'en, men via Søfartsstyrelsens selvbetjening, og de fysiske beviser skal med til søs.

PARTIKELFORURENING – NEJ TAK

Dieselpartikler er kræftfremkaldende! Det fortalte professor Ulla B. Vogel fra det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø nærmere om:

- Er fiskerne så udsat for de farlige partikler? Det ved jeg ikke med sikkerhed, men det er værd at overveje og tænke over, hvor tæt man er på afstanden til kilden, for eksempel en dieseludstødning. Jo tættere man er, desto større er risikoen.

Fiskerne er egentlig ikke så bekymrede for forureningen fra deres egne fartøjer. Problemet er nok nærmere, når andre skibe sejler forbi, og vinden blæser i deres retning.

Alle oplæggene kan ses på Fiskeriets Arbejdsmiljøråds hjemmeside www.f-a.dk

Hvordan har du det, fisker?

Der blev bl.a. sat spot på fiskernes psykiske arbejdsmiljø, da Fiskeriets Arbejdsmiljøråd inviterede til seminar. Kameraovervågning og årevis med store forandringer presser fiskerne

SEMINAR

Af Line Dalgaard Jensen

Det skal være fedt at gå på arbejde!

Desværre så er der i disse år flere fiskere, der sukker lidt for opgivende, når de sejler ud af havnen – de har mistet glæden ved at være fisker.

En bekymring, som Fiskeriets Arbejdsmiljøråd om noget tager alvorligt, og som de derfor tog under kyndig behandling, da de inviterede til seminar i Middelart.

Direktør Flemming Christensen bød velkommen og overlod scenen til en række interessante oplægsholdere, hvoraf flere satte spot på netop det psykiske arbejdsmiljø.

Bl.a. lektor Eva Roth, Syddansk Universitet, præsenterede en ny rapport om konsekvenserne af kameraovervågning på fartøjerne i Kattegat, som du kan læse mere om på næste side.

Forandringer er svære

Der er dog meget mere end kameraovervågning, som påvirker fiskernes psykiske arbejdsmiljø.

Noget af det, som kan belaste et arbejdsmiljø, er nemlig forandringer, og dem har fiskerne oplevet rigeligt af. Regulering, yo-yo-kvoter, øget kontrol, skiftende politiske vinde – listen er

lang.

- Så der var en del indikationer på, at fiskere mistrives og oplever symptomer på stress. Det er det, vi er ved at undersøge nærmere og se, om vi kan gøre noget ved. Formålet er at få fiskernes psykiske arbejdsmiljø på dagsordenen som noget, der skal tages alvorligt, fortalte seniorforsker Sisse Grøn om et andet projekt, som hun og kollegaerne på Syddansk Universitet er i gang med.

Indtil videre har de afholdt fire workshops for at blive kloge på fiskernes psykiske arbejdsmiljø. Her har fiskerne fortalt om de mange forandringer, som de har oplevet de seneste ti år, og hvilke konsekvenser, som de har ført med sig.

- Nogle af de konsekvenser, som fiskerne fortæller om, er personlige så som afmagt, stress og dårligt helbred. Andre handler mere om erhvervet, for eksempel dårlig stemning, og at det er svært at tiltrække nye fiskere, sagde Sisse Grøn.

Til sommer skal parter, interessenter og beslutningstagere udvikle anbefalinger for fiskeriets psykiske arbejdsmiljø, så det forhåbentlig kan komme på rette køl.

Ud af musehullet

Og indtil da må fiskerne gribe i egen

barm. Og hvordan gør man så det? Hvordan lærer man at se det positive i sit job, lød det helt store spørgsmål, som læge Bo Netterstrøm, seniorforsker og ekspert i stress og arbejdsmiljø, forsøgte at besvare.

Det er helt normalt, at negative følelser opstår, når man bliver ramt af ubehag. Men tænk konstruktivt og gør noget ved det i stedet for at synke ned i et musehul, lød opfordringen:

- Hvis man ikke gør noget, så går det en dårligere, end hvis man forsøger at gøre noget ved problemet. Omvendt så er det vigtigt, at man kun bruger sin energi på det, som man kan gøre noget ved.

Bo Netterstrøm fremhævede derefter en række positive ting ved fiskeriet, bl.a. den vigtige og meningsfulde opgave det er at sikre danskerne fødevarer. Den gode løn, friheden som selvstændig og sammenholdet i fiskeriet og på havnene. Faktorer, som fiskerne med fordel kan fokusere på og styrke.

Herefter blev fiskerne sendt ud i grupper, hvor de skulle diskutere, hvordan de kunne gøre arbejdsmiljøet bedre, samt vurdere deres egen arbejdsglæde. Om det var peptalken fra Bo Netterstrøm, som virkede, er uvist – men fiskernes arbejdsglæde viste sig at være højere end gennemsnitsdanskerens.

STRESS OG MISTRIVSEL:

Kamera har konsekvenser for fiskernes arbejdsmiljø

RAPPORT: ARBEJDSMILJØKONSEKVENSER AF ELEKTRONISK OVERVÅGNING AF BUNDTRAWLFISKERIET I KATTEGAT

Undersøgelsen har haft til formål at undersøge effekten af elektronisk overvågning på sundhed og trivsel for fiskere i Kattegat

Undersøgelsen bygger på en spørge-
sættemundersøgelse udsendt til alle
de relevante fartøjsejere med
opfordring om at sende det videre
til deres ansatte. Derudover er der
lavet fokusgruppeinterviews på Læsø

Undersøgelsen er lavet af
Syddansk Universitet. Den er bl.a.
finansieret af Fiskeafgiftsfonden

Ny undersøgelse fra Syddansk Universitet viser, at kameraovervågning påvirker fiskernes sundhed og trivsel

Rapporten om konsekvenserne af kameraovervågning blev præsenteret på Fiskeriets Arbejdsmiljøråds seminar.
Foto: Line Dalgaard Jensen.

Fiskerne ser kameraovervågning som udtryk for manglende tillid fra myndighedernes side og en krænkelse af deres privatliv. Det svarer 89 procent. 85 procent siger, at det fører til arbejdsrelateret stress. 70 procent mistrives på jobbet, mens 73 procent føler sig magtesløse på grund af kameraovervågning.

Med kameraet i nakken føler fiskerne sig kriminaliseret – uden grund. Det opfattes som chikane, og de forstår egentlig ikke, hvorfor politikere og myndigheder tror, det kan gavne torskebestanden. Da overvågning blev indført, var myndighedernes argumenter bl.a., at torsken havde det dårligt, og at der var problemer med overholdelse af landingspligten.

– Men at man sikrer, at landingspligten bliver overholdt med kamera, betyder jo ikke, at der bliver fanget færre torsk – men bare, at de bliver registreret korrekt og taget med i land, påpeger Eva Roth.

Tillid skal genopbygges

Men er der slet ikke noget, som kan gøre kameraovervågningen mere spiselig for fiskerne?

Det har forskerne også spurgt ind til.

– Jeg havde troet, at vi kunne se et trade-off, der sagde, at hvis fiskerne får en række lempelser i den fysiske kontrol, så kunne de acceptere kameraerne. Men det kunne vi ikke, fortæller Eva Roth.

Heller ikke en større bifangstkvote, fritagelse fra meldepligt eller frit redskabsvalg ændrer herpå. Godt nok siger nogle – og især yngre fiskere – at det kunne gøre kameraovervågning acceptabelt, men 80 procent holder på, at de slet ikke vil have kameraer ombord.

– Min vurdering er, at det hænger sammen med det dårlige tillidsforhold mellem fiskerne og myndighederne. Og jeg tror, at det er nødvendigt, at man prøver at opbygge det – ellers bliver en hver fremtidig forhandling meget låst, siger Eva Roth.

- Sådanne forhold bør ingen arbejde under

At det står så galt til blandt de fiskere, der har kameraovervågning ombord på deres fartøjer, giver stof til eftertanke hos Claus Hjørne Pedersen, der er formand for Strandby Fiskeriforening og Kreds i Nord, hvor man finder mange af de berørte fiskere og fartøjer.

– Det bekræfter desværre, hvad jeg hører fra fiskerne. Kameraet er en stor stressfaktor, og de føler sig voldsomt mistænkliggjort. De dør med at lægge det fra sig, når de kommer hjem, og nogle overvejer at sælge deres fartøj, siger lokalformanden.

Det store problem ved kameraovervågningen er den konstante observation og mulighed for at slå ned på helt menneskelige fejl. Når man er fisker, tager man konstant beslutninger og arbejder hurtigst og bedst muligt med sorteringen af fangsten, fordi fisken skal på is i lasten hurtigt – med kameraovervågning bliver denne arbejds-gang observeret og mulig at slå ned på.

– Myndighederne kan finkæmme hver en arbejds-gang og genoverveje alle beslutningerne i ro og mag, når de ser stikprøverne. Men sådan er virkeligheden ikke for fiskeren, der har stået i høj søgang og gjort sit bedste. Det er stressende at vide, at nogle i bagklogskabens klare lys leder efter fejl i ens arbejde – som man så en måned senere får en rapport om. Til den tid har fiskeren ikke en jordisk chance for at huske, hvad der egentlig er sket, forklarer Claus Hjørne Pedersen.

Han håber derfor, at Syddansk Universitets klare resultat kan bane vejen for, at kameraprojektet får en ende.

– Sådanne forhold bør ingen arbejde under. Der er brug for en ny dialog og samarbejde om, hvordan vi kan få det her til at fungere, så fiskerne også kan være i det. For mig at se bør det være frivilligt, siger Claus Hjørne Pedersen.

KAMERAOVERVÅGNING

Af Line Dalgaard Jensen

Når jomfruhummerfiskerne i Kattegat er på fiskeri, så er det med kameraer, som kigger dem over skuldrene – og det sætter sine spor.

En ny undersøgelse fra Syddansk Universitet "Konsekvenser ved elektronisk overvågning af bundtrawlfiskeriet i Kattegat - danske jomfruhummerfiskere" viser, at kameraerne påvirker fiskernes sundhed og trivsel. Her konkluderes det, at kameraovervågning har indflydelse på arbejdsforholdene ombord. Fiskerne føler sig stressede og magtesløse, og de er bange for deres professionelle fremtid.

– Undersøgelsen gemmer på nogle rigtig ubehagelige svar. Jeg var egentlig lidt c.o.keret, da jeg så svar og tal. Der er én, der tager lykkepil-

ler. En anden har sat sin kutter til salg, og en tredje er gået over i et andet erhverv. Det er tydeligt, at det ikke bare er småting for fiskerne, siger lektor Eva Roth, som præsenterede den dugfriske undersøgelse på Fiskeriet Arbejdsmiljøråds seminar.

Meget mere end et kamera

Undersøgelsen er lavet af Eva Roth og en forskergruppe på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, som gennem spørgeskemaer og interviews er blevet klogere på kameraovervågningens konsekvenser. Og dykker man ned i svarene, så står det klart, at overvågningen tærer på fiskerne.

Fiskerne har egentlig et godt arbejdsliv, hvor chefen er tålelig, og friheden er stor, men krav, usikkerhed og forholdet til myndighederne presser dem – og kameraet gør kun ondt værre.